

Byggðastofnun

Greining og mat á lánshæfi

Lánshæfiseinkunn		i.AAA
Horfur	Stöðugar	
i.AAA	i.BBB1	i.B2
i.AA1	i.BBB2	i.B3
i.AA2	i.BBB3	i.CCC1
i.AA3	i.BB1	i.CCC2
i.A1	i.BB2	i.CCC3
i.A2	i.BB3	i.CC
i.A3	i.B1	i.C

Heildareinkunn:	i.AAA
Horfur:	Stöðugar
Breyting:	Einkunn birt í fyrsta skipti

Fjárhagur (þ.kr)	2014	2015
Hreinar vaxtatekjur	399.422	454.791
Hreinar rekstrartekjur	848.362	839.911
Hagnaður	349.217	98.891
Heildar eignir	13.916.931	14.416.775
Heildar skuldir	11.265.275	11.666.228
Heildar eigið fé	2.651.656	2.750.547
Áhættugrunnur	13.126.313	12.755.363
Eiginfjárlutfall	20,20%	21,56%
Kostnaðarlutfall	58,80%	88,20%
Arðsemi eigin fjár	13,17%	3,60%

Niðurstaða

Mat Reitunar á lánshæfi Byggðastofnunar er **i.AAA með stöðugum horfum.**

Lánshæfismatið er nú birt í fyrsta skipti.

Byggðastofnun er ríkisstofnun, í eigu og á ábyrgð íslenska ríkisins, og heyrir undir atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið. Hlutverk stofnunarinnar er að efla byggð og atvinnulíf með sérstakri áherslu á jöfnun tækifæra allra landsmanna til atvinnu og búsetu. Útlánastarfsemi Byggðastofnunar felst einkum í að tryggja litlum og meðalstórum fyrirtækjum utan höfuðborgarsvæðisins aðgang að lánsfé og mæta þannig þeim markaðsbresti sem getur myndast víða um land. Stærð efnahagsreiknings Byggðastofnunar er nú um 14,4 ma.kr.

Einföld ríkisábyrgð vegur þyngst í i.AAA lánshæfiseinkun Reitunar á skuldbindingum Byggðastofnunar. Á árunum 2010-2013 greiddi ríkissjóður 6,6 ma.kr. eiginfjárlags til stofnunarinnar. Tilgangur eiginfjárlags ríkissjóðs var að viðhalda eiginfjárlutfalli stofnunarinnar yfir 8% lágmarks eiginfjárlutfalli fjármálatfyrirtækja, skv. lögum nr. 161/2002. Óumdeilt er að mati Reitunar að Byggðastofnun njóti sömu ríkisábyrgðar og t.d. Íbúðalánasjóður og að ríkissjóður muni styrkja félagið áfram með nægu eigin fé ef þörf er á því.

Rekstur stofnunarinnar er áhættusamur vegna eðli starfseminnar og hefur ríkissjóður lagt fram eigið fé til að vernda stofnunina. Ekkert bendir til annars en að það verði þannig áfram. Þrátt fyrir að rekstur geti gengið vel þegar vel árar í efnahagsmálum þjóðarinnar er til lengri tíma ekki ráðlegt að reikna með árlegum hagnaði af rekstri af útlánastarfsemi stofnunarinnar. Langtíamarkmiðið er þó að reksturinn sé sjálfbær og að Byggðastofnun nái þannig að viðhalda eigin fé sínu. Reitun telur að óvissa sé um það markmið svo lengi sem hlutverk stofnunarinnar er óbreytt og að hún þurfi því að treysta á stuðning ríkisins þegar þess gerist þörf.

Afkoma stofnunarinnar hefur verið nokkuð sveiflukennd í gegnum árin og mótast m.a. nokkuð af efnahagslegu áferði hvers tíma. Afskriftareikningur útlána veldur almennt mestu sveiflum og er afkoma því háð þróun hans. Stofnunin er ekki í samkeppnisrekstri og alla jafna er hún á eftir viðskiptabönkum í veðröð. Útlánastarfsemi er því áhættusöm. Mikil umskipti hafa orðið í afkomu Byggðastofnunar á síðustu árum í samanburði við þau erfiðu ár sem fylgdu í kjölfar efnahagshrunsins.

Greinendur:

Ari Freyr Hermannsson
Oddný Sævarsdóttir

Matsnefnd:

Ólafur Ásgeirsson
Þórður Jónsson

Á síðasta ári var stofnunin rekin með afgangi. Vaxtatekjur ársins 2015 námu 838 milljónum og jukust um 3% frá árinu áður. Launakostnaður nam 263 milljónum og jókst um rúm 9% á milli ára.

Lausafjárstaða Byggðastofnunar er sterk en reiðufé stofnunarinnar getur mætt rekstri þess í um 3 ár, án þess að nokkrar tekjur komi inn í félagið. Stofnunin hefur um 3 ma.kr yfir að ráða í formi bankainnstæðna. Reiðufé hefur vaxið um 1 ma.kr milli ára. Eiginfjárlutfall skv. reglum laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki er nú 21,6%

Undirliggjandi rekstur Byggðastofnunar hefur styrkst mikið á undanförunum árum vegna eiginfjárframlaga og bættra útlánagæða og tækifæri eru til að styrkja undirliggjandi rekstur stofnunarinnar enn frekar ef vilji er til þess meðal eiganda og stjórnenda.

Helstu styrkleikar og veikleikar m.t.t. lánshæfis eru eftirfarandi:*Helstu styrkleikar*

- Einföld ábyrgð ríkissjóðs á skuldbindingum
- Fjárframlög frá ríkissjóði
- Sterk lagaumgjörð
- Löng rekstrarsaga
- Sterk lausafjárstaða
- Jákvæður verðtryggingarjöfnuður
- Opinber stofnun
- Vilji stjórnvalda til að viðhalda byggð um landið

Helstu áskoranir/ógnanir

- Neikvæður gengisjöfnuður
- Pólífískt skipuð stjórn
- Vanskil útlána eru há og afskriftareikningur umfangsmikill
- Sveiflur í afkomu

Effirfarandi er stutt samantekt á því hvað gæti styrkt/veikt lánshæfið:*Hækkun einkunnar*

- Einkunn stofnunarinnar er hæsta mögulega einkunn Reitunar eða i.AAA

Lækkun einkunnar

- Breytt staða á ríkisábyrgð rekstrar
- Breytt stefna í byggðamálum

Efnisyfirlit

Niðurstaða	1
A. HUGLÆGIR ÞÆTTIR	4
Vörumerki og samkeppni	4
Umgjörð sett með lögum	4
Markaðsstaða.....	4
Efnahags- og rekstrarumhverfi	5
Rekstrarstöðugleiki.....	6
Kjarnastarfsemi í samræmi við tilgang félagsins.	6
Dreifing útlána	6
Vaxtaálag	7
Skipulag og áhættuvilji.....	7
B. HLUTLÆGIR ÞÆTTIR	8
Rekstur og eigið fé	8
Ríkisábyrgð á skuldbindingum Byggðastofnunar	8
Viðhald á eiginfé Byggðastofnunar	8
Gæði eignasafns og útlánaáhætta.....	9
Gjaldeyris- og verðtryggingaráhætta.....	10
VIÐAUKI 1: FJÁRHAGUR	11
FYRIRVARAR	14

A. Huglægir þættir

Vörumerki og samkeppni

Byggðastofnun er lánastofnun, sem starfar eftir lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 og lögum um Byggðastofnun nr. 106/1999 og reglugerð nr. 347/2000. Hlutverk stofnunarinnar er skilgreint í lögum nr. 106/1999, en skv. 2. gr. lagana er hlutverk Byggðastofnunar að: „vinna að eflingu byggðar og atvinnulífs á landsbyggðinni“. Markmið Byggðastofnunar eru að efla búsetu á starfssvæði stofnunarinnar, verða leiðandi í stefnumótun og framkvæmd byggðamála auk þess sem að starfshættir Byggðastofnunar skulu vera til fyrirmyndar. Markmið stofnunarinnar auk áætlunar um framkvæmd þeirra eru aðgengileg á vefsíðu stofnunarinnar.

Byggðastofnun var komið á fót með lögum nr. 64/1985 sem sjálfstæðri ríkisstofnun. Stofnun Byggðastofnunar var hluti af viðtækri uppstokkun á sjóðakerfi ríkisins þar sem fjölmargar ríkisstofnanir voru sameinaðar í Byggðastofnun, með tilheyrandi skilvirkni. Sambærilegir byggðasjóðir eru reknir víðsvegar um heiminn og tekur Byggðastofnun þátt í fjölmörgum erlendum samstarfsverkefnum. Ekkert annað félag hér innanlands er með sama tilgang eða markmið og Byggðastofnun. Íbúðalánasjóður er hinsvegar að þróast meira í þá áttina þó viðskiptamódel og stærðargráða Íbúðalánasjóðs sé um margt frábrugðin Byggðastofnun.

Umgjörð sett með lögum

Líkt og Lánasjóður sveitarfélaga (Reitun i.AAA), er umgjörð Byggðastofnar um margt frábrugðin því sem gengur og gerist á fjármálamarkaði hérlendis. Byggðastofnun er stofnuð með lagasetningu, stjórn er skipuð af ráðherra, stofnunin er í ríkseigu auk þess sem ríkisábyrgð er á rekstri stofnunarinnar. Ábyrgðin er fest í fjárlög og hafa greiðslur borist frá ríkissjóði til að viðhalda eiginfjárlutfalli stofnunarinnar á árunum 2010 (3,6 ma.kr.), 2011 (1,0 ma.kr.), 2012 (1,75 ma.kr.) og 2013 (0,25 ma.kr.). Stofnunin er í eftirlitsskyldum rekstri og fylgist FME með rekstri hennar. Fjárhagslegt markmið Byggðastofnunar er að varðveita eigið fé stofnunarinnar að raungildi.

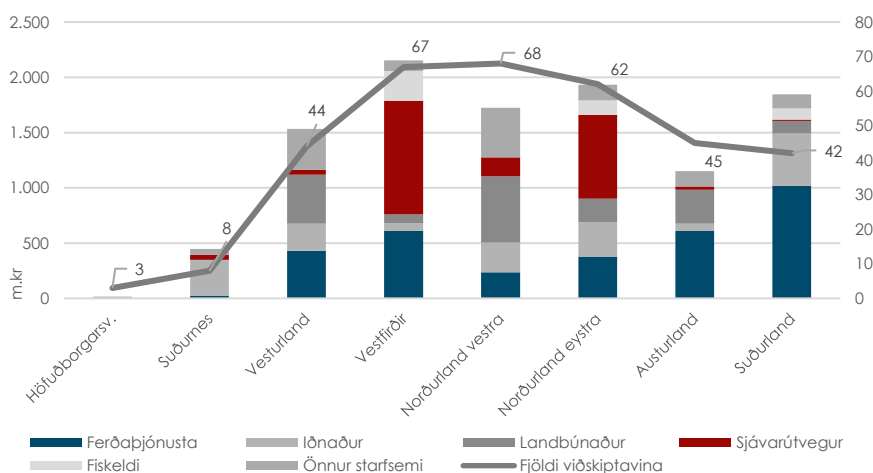
- Tilgangur stofnunarinnar er settur með lögum og er starfsemi hennar í samræmi við þann tilgang. Byggðastofnun skal stuðla að þjóðfélagslega hagkvæmri þróun byggðar í landinu. Byggðastofnun skilgreinir starfssvæði sitt sem landsbyggðina, s.s. utan sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu.
- Stjórn stofnunarinnar er skipuð af ráðherra. Stjórn hefur sett fram markmið stofnunarinnar sem unnið er að auk þess sem stjórn leggur fram starfsáætlun stofnunarinnar árlega.
- Byggðastofnun nýtur ríkisábyrgðar. Á árunum 2010 – 2013 lagði Ríkissjóður samanlagt fram eigið fé að fjárhæð 6,6 ma.kr til að viðhalda lögbundnu 8% lágmarks eiginfjárlutfalli fjármálafyrirtækja.

Markaðsstaða

Starfssvæði Byggðastofnunar er skilgreint í reglugerð nr. 347/2000, en gr. 17 segir „Byggðastofnun er heimilt að fjármagna verkefni, veita lán og ábyrgðir á

landsbyggðinni, þ.e. ekki í eftirtöldum sveitarfélögum: Hafnafjarðarkaupstað, Garðabæ, Bessastaðahreppi, Kópavogskaupstað, Seltjarnarneskaupstað, Reykjavíkurborg og Mosfellsbæ“. Á árinu 2015 voru samþykkt ný lán á fyrstu 10 mánuðum ársins að nafnvirði 3.042 m.kr saman borið við 1.738 m.kr á sama tímabili árið 2014. Heildarútlán eru til um 250 aðila og nema um 11 ma.kr að nafnvirði. Á mynd 1 má sjá skiptingu lánasafns eftir svæðum og atvinnugreinum.

Byggðastofnun er ekki í samkeppnisrekstri og er því ekki að keppa um lánviðskipti við aðra lánveitendur á markaði. Lánveitingar stofnunarinnar eru í flestum tilvikum áhættusamari en aðrir lánveitendur eru tilbúnir til að samþykkja. Alla jafna er Byggðastofnun með veðsetningar á eftir viðskiptabönkunum í veðröð.

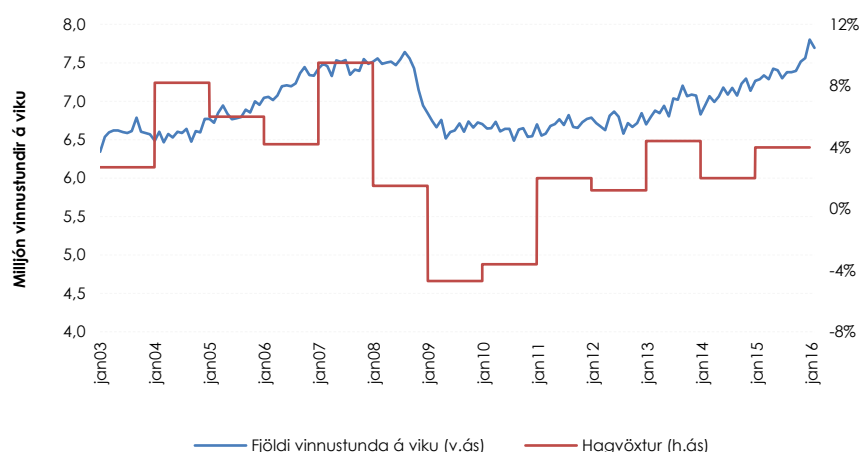

Mynd 1: Lánasafnið eftir svæðum og atvinnugreinum 31.12.2015

Heimild: Byggðastofnun

Efnahags- og rekstrarumhverfi

Efnahagslífið er komið vel af stað á Íslandi og mældist hagvöxtur á síðasta ári 4,0% og hækkaði úr 2,0% frá árinu 2014. Á mynd 2 má sjá þróun hagvaxtar og vinnustundir frá árinu 2003. Hagvöxtur á síðasta ári var að mestu drifinn áfram af einkaneyslu, fjármunamyndun, þjónustuútflytningi og þjóðarútgjöldum. Aukning var í vexti einkaneyslu á síðasta ári en hún jókst um 4,8%, á föstu verðlagi á árinu, samanborið við 3,0% 2014 og 1,0% 2013. Áframhaldandi aukning var í vexti fjármunamyndunar á síðasta ári en heildar fjármunamyndun jókst um 18,6% á síðasta ári samanborið við 16% 2014. Aukningin var að öllu leyti í fjármunamyndun atvinnuvega en hún nam 29,5% þar en fjármunamyndun íbúðarhúsnæðis dróst saman um 3,1% og um 1,1% í starfsemi hins opinbera. Horfur eru á áframhaldandi hagvexti sem verður drifinn áfram af einkaneyslu, fjármunamyndun og þjónustuútflytningi. Fjárfestingar í orkufrekum iðnaði á borð við kísilver og virkjanir þeim tengdum eru að fara af stað. Horfur eru því almennt jákvæðar í hagkerfinu.

Mynd 2: Hagvöxtur og vinnustundir

Heimild: Hagstofa Íslands

Fjárhagsstaða fyrirtækja og sveitarfélaga hefur farið batnandi á undanförunum misserum og eru horfur almennt ágætar, þó staða þeirra sé mismunandi. Þróun efnahagsmála hefur mikil áhrif á þróun fjárhagsstöðu fyrirtækja og sveitarfélaga í landinu og þar með þróun Byggðastofnunar. Horfur fyrir Byggðastofnun virðast því almennt ágætar næstu misserin.

Rekstrarstöðugleiki

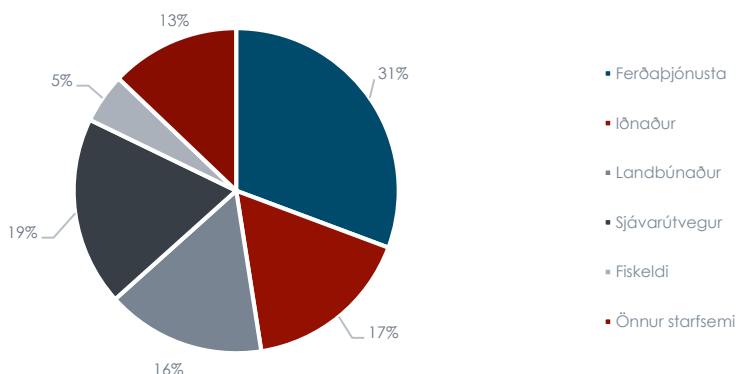
Almennt er stöðugleiki í rekstri talin vera mikilvæg forsenda góðs lánshæfismats. Þar sem einföld ríkisábyrgð er á skuldbindingum Byggðastofnunar draga miklar sveiflur í rekstri lánshæfismatið ekki niður líkt og myndi gerast ef ábyrgðin væri ekki til staðar. Starfsemi Byggðastofnunar byggir á að viðhalda fjármálþjónustu við landsbyggðina og fjármagna verkefni til að efla byggð. Það er stefna opinberra aðilla að viðhalda byggð um landið og gegnir Byggðastofnun þar lykilhlutverki.

Kjarnastarfsemi í samræmi við tilgang félagsins.

Áhætta fylgir útlánum Byggðastofnunar, sem fjallað er um nánar í kafla B í lánshæfismatinu. Sögulega hefur útlánastarfsemi stofnunarinnar verið gagnstæð hagsveiflunni, þ.e. að útlán stofnunarinnar minnka með auknum hagvexti. Líklegt er að viðskiptabankar sækji í viðskipti á þjónustusvæði Byggðastofnunar þegar jákvæðar horfur eru í hagkerfinu en dragi úr þeim þegar verr árar.

Dreifing útlána

Um þriðjungur útlána eru til fyrirtækja í þjónustustarfsemi og vega þau þyngst í lánasafni Byggðastofnunar. Útlán til iðnaðar hafa aukist mest hlutfallslega frá árinu 2010 og eru nú um fimmtungur útlána stofnunarinnar, en lán til sjávarútvegsfélaga hafa dregist saman frá árinu 2010. Á mynd 3 má sjá skiptingu útlána eftir atvinnuvegum byggt á flokkun Byggðastofnunar.

Mynd 3 Skipting útlána til atvinnuvega

Heimild: Byggðastofnun

Vaxtaálag

Markmið Byggðastofnunar er að vaxtamunur milli útlána og fjármögnunar sé amk. 2% að meðaltali á ári. Stofnunin getur ekki fjármagnað sig með innlánum og treystir því alfarið á markaðsfjármögnun auk eiginfjárframlaga frá ríkissjóði. Fjármögnunarkjör stofnunarinnar á markaði skipta því mestu um útlánskjör á hverjum tíma. Vaxtatekjur hafa dregist saman frá árinu 2011, en vextir hafa farið lækkanði yfir tíma. Hreinar vaxtatekjur ársins 2015 voru 455 m.kr, en þær jukust um 55 milljónir milli ára.

Rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaður Byggðastofnunar sem hlutfall af hreinum rekstrartekjum var um 46,7% árið 2015. Rekstrarkostnaður sem hlutfall af heildareignum var 2,7%. Á árinu 2015 voru 24 stöðugildi að meðaltali hjá stofnuninni. Rekstrarkostnaður jókst lítillega milli ára, í samræmi við verðlag og kjarasamninga.

Skipulag og áhættuvilji

Byggðastofnun er ríkisstofnun og um hana gilda lög nr. 106/1999 líkt og komið hefur fram fyrr í skýrslunni. Núverandi stjórn Byggðastofnunar var skipuð af atvinnuvega- og nýsköpunarráðherra á ársfundi stofnunarinnar 15. apríl 2016. Sítur stjórnin fram að næsta ársfundi stofnunarinnar, sem halda skal fyrir 1. júlí 2017. Stjórn Byggðastofnunar leitast við að viðhalda góðum stjórnarháttum og hefur sett sér reglur um störf stjórnar auk siðareglna fyrir starfsfólk og stjórn sem er hluti af „Handbók fyrir starfsmenn og stjórn“. Handbókin var fyrst samþykkt árið 2002 og má nálgast á heimasíðu Byggðastofnunar. Þá hafa verið settar starfsreglur fyrir endurskoðunarnefnd og stjórn hefur skilgreint hlutverk regluvarðar. Hjá stofnuninni starfar lánanefnd sem fjallar um allar lánumsóknir, sölu fullnustueigna auk þess að gera tillögu til stjórnar um sölu hlutabréfa. Verklagsreglur um útlánastarfsemi, fjármála- og eignauskýslu hafa verið uppfærðar reglulega og í þeim er m.a. kveðið á um heimildir lánanefndar.

Skýrslugerð og gagnsæi

Endurskoðendapjónustan ehf. eru kjörnir endurskoðendur sjóðsins. Reikningsskil eru í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla varðandi framsetningu og innihald. Það gerir samanburð við erlend félög auðveldari. Stofnunin útbýr og birtir opinberlega ársskýrslu auk árshlutauppgjörs.

B. Hlutlægir þættir

Rekstur og eigið fé

Rekstur á kjarnastarfsemi stofnunarinnar hefur snúist við frá og með árinu 2013 en vanskil og markaðsáhætta hafa dregist saman, auk þess sem eiginfjárframlög ríkisins til stofnunarinnar hafa leitt til styrkingar efnahags hennar. Vaxtamunur hefur aukist frá árinu 2013 og rekstrarafgangur hefur verið seinustu árin. Á árinu 2015 var tæplega 100 m.kr afgangur af rekstri sjóðsins.

Ríkisábyrgð á skuldbindingum Byggðastofnunar

Einföld ríkisábyrgð er á skuldbindingum Byggðastofnunar og er það óumdeilt að mati Reitunar. Ríkisábyrgðarsjóður, sem heyrir undir Lánamál ríkisins, birtir mánaðarlega ¹ stöðu ríkisábyrgða. Metin ábyrgðarfjárhæð vegna Byggðastofnunar er 10,2 ma.kr.. Metin ábyrgðarfjárhæð hefur farið lækkandi með árunum en árið 2011 var metin ábyrgðarfjárhæð um 17 ma.kr.. Ríkisábyrgðir í heild eru um 1.100 ma.kr. og vegur einföld ábyrgð ríkisins á skuldbindingum Íbúðalánasjóðs þyngst, eða um 76% af samanlögðum ríkisábyrgðum. Byggðastofnun vegur tæplega 1%, af heildar ábyrgðum.

Viðhald á eiginfé Byggðastofnunar

Samkvæmt ákvæðum laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki skal eigið fé lánastofnunar á hverjum tíma eigi nema lægri fjárhæð en sem svarar 8% af áhættugrunni. Í fjárlögum 2011 og 2012 var samþykkt heimild um að efla eigið fé Byggðastofnunar. Á árunum 2011 og 2012 barst Byggðastofnun samanlagt 4,0 ma.kr. eiginfjárframlag frá ríkissjóði en í lok árs 2010 var eigið fé stofnunarinnar neikvætt um 2,4%. Líkt og fram hefur komið nánnum eiginfjárframlög á árunum 2010-2013 samanlagt 6,6 mö.kr..

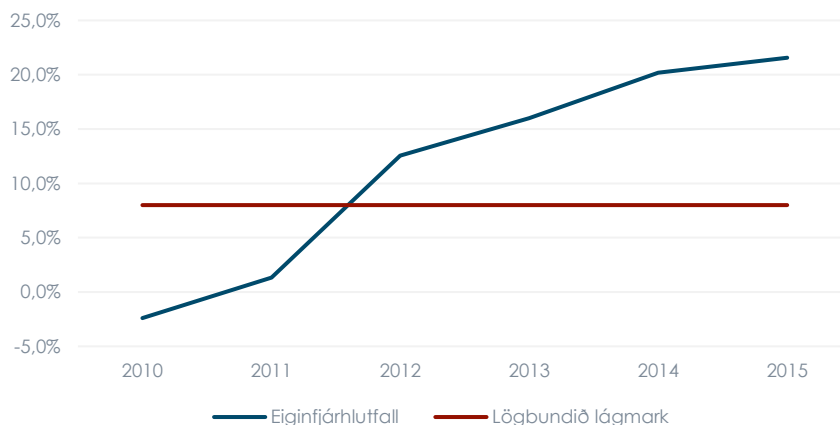
Í ljósi eiginfjárframlaga til sjóðsins auk smæðar Byggðastofnunar, telur Reitun að miklar líkur séu á að ríkissjóður muni tímanlega grípa inn í ef veruleg hættu sé talin á að stofnunin geti ekki staðið við skuldbindingar sínar.

Einföld ríkisábyrgð, auk þeirra heimilda sem hafa verið settar í gegnum fjárlög til viðhalds á eiginfé stofnunarinnar eru lyklatríði fyrir lánshæfismatið og stendur undir lánshæfiseinkunn stofnunarinnar.

Eiginfjárhlutfall stofnunarinnar hefur styrkst mikið seinustu árin og vel hefur gengið að draga úr afskriftaþörf og þar með minnka afskriftareikning útlána. Eiginfjárhlutfall stofnunarinnar var 21,56% í lok árs 2015. Á mynd 4 má sjá þróun eiginfjárhlutfalls Byggðastofnunar frá árinu 2010.

¹ <http://www.lanamal.is/GetAsset.ashx?id=9692>

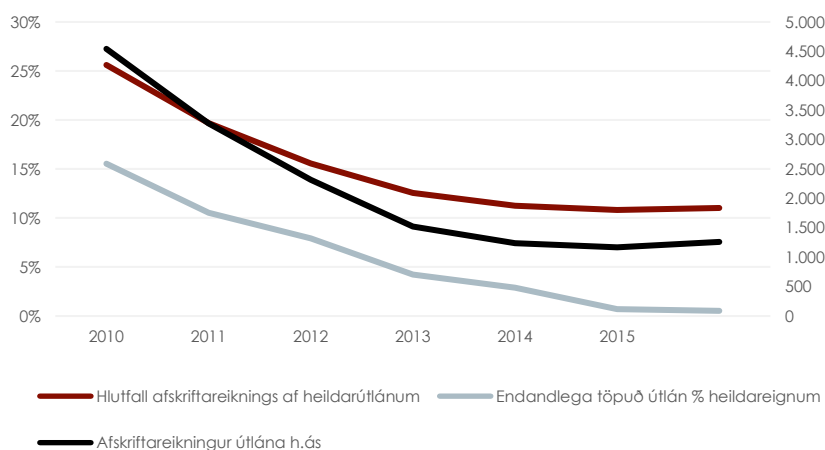
Mynd 4: Þróun eiginfjárlutfalls Byggðastofnunar frá árinu 2010.

Heimild: Byggðastofnun

Gæði eignasafns og útlánaáætta

Eignasafn Byggðastofnunar samanstendur af útlánunum til viðskiptavina og dreifast þau milli landssvæða og atvinnuvega. Vægi útlána og bankainnstæðna hefur verið 90% af heildareignum frá árinu 2010. 10% eigna eru annarsvegar hlutfé í ýmsum félögum og hinsvegar fullnustueignir, sem eru fasteignir víðsvegar á landsbyggðinni.

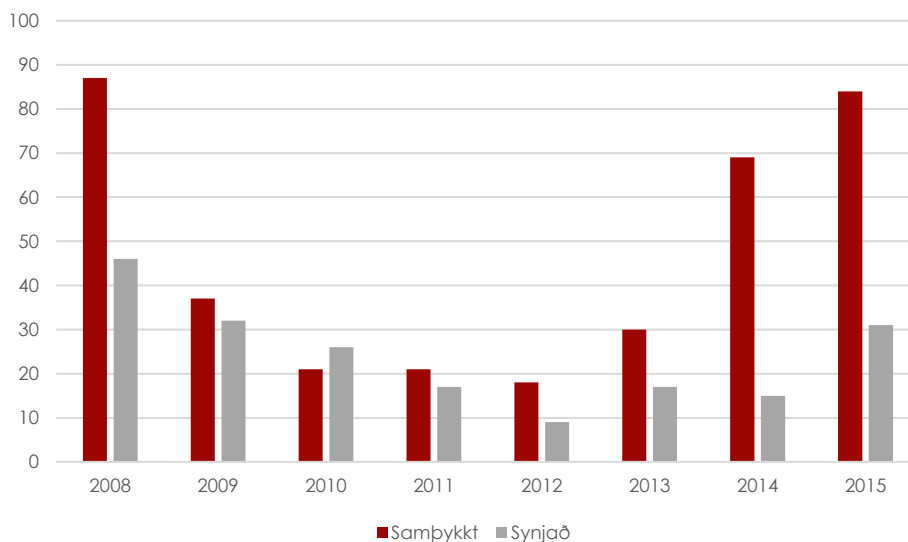
Gæði útlánasafns Byggðastofnunar hafa aukist mikið seinustu árin, en framlög til almenns afskriftareiknings hafa dregist jafnt og þétt saman síðustu árin. Ný framlög til afskriftareiknings hafa dregist saman en endanlega töpuð útlán á árinu 2015 voru 0,7% af heildareignum. Efnahagur stofnunarinnar er að styrkjast og 90 daga vanskil eru um 4% af útlánunum, sem er ívið hærra en hjá innlendum viðskiptabönkum. Á mynd 5 má sjá batnandi gæði lánasafns síðustu ára. Reitun telur að efnahagur Byggðastofnunar geti styrkst áfram samhliða jákvæðum horfum í innlendum efnahagsmálum.

Mynd 5

Heimild: Byggðastofnun

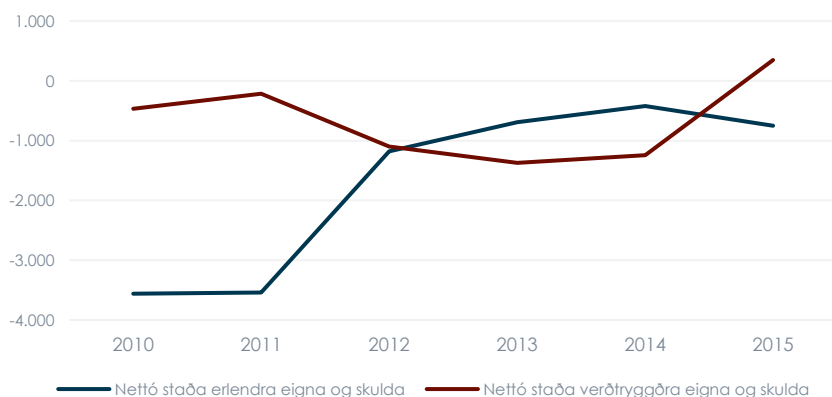
Lánasafn stofnunarinnar er á forræði lánanefndar sem hefur heimildir skv. verklagsreglum um útlánastarfsemi. Stjórn stofnunarinnar afgreiðir að fenginni greinagerð og álitni lánanefndar erindi sem eru umfram heimildir lánanefndar til að samþykka. Lánanefnd hefur heimild fyrir útlánum að fjárhæð 35 m.kr.. Á mynd 6 má sjá fjölda lánsúmsókna og fjölda samþykktra úmsókna hjá Byggðastofnun á árunum 2008-2015.

Mynd 6: Fjöldi lánsúmsókna 2008 - 2015
Heimild: Byggðastofnun

Gjaldeyris- og verðtryggingaráhætta

Gengisáhætta er stærsta markaðsáhættan en hefur þó minnkað umtalsvert. Stofnunin hefur verið með opna markaðsáhættu seinustu árin, en á árinu 2015 réttist verðtryggingajöfnuður í efnahagi við og er nú jákvæður. Áætlanir og rekstrarmarkmið Byggðastofnunar eru að halda verðtryggingar- og gjaldeyrisjöfnuði jákvæðum til lengri tíma og er unnið eftir aðgerðaráætlun til að rétta við þann gjaldeyrisjöfnuð sem hefur verið viðvarandi. Mynd 7 sýnir þróun á gjaldeyris- og verðtryggingarjöfnuði á árunum 2010-2015.

Mynd 7 Þróun á gjaldeyris- og verðtryggingarjöfnuði
Heimild: Byggðastofnun

Viðauki 1: Fjárhagur

Rekstur	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Vaxtatekjur						
Vaxtatekjur af kröfum á lánastofnanir	139.744	43.760	107.060	134.363	104.937	73.037
Vaxtatekjur og verðbætur af útlánum	1.071.787	1.281.885	1.132.267	864.004	708.856	764.750
	1.211.531	1.325.645	1.239.327	998.367	813.793	837.787
Vaxtagjöld						
Vaxtagjöld og verðbætur af lántökum	675.875	684.555	644.600	560.419	414.210	382.837
Önnur vaxtagjöld	1.733	1.156	970	583	161	159
	677.608	685.711	645.570	561.002	414.371	382.996
Hreinar vaxtatekjur	533.923	639.934	593.757	437.365	399.422	454.791
Rekstrartekjur						
Framlag ríkissjóðs skv. fjárlögum	365.700	306.000	317.100	365.500	371.400	334.400
Annað framlag ríkissjóðs	49.225	5.000	-750	175.973	1.500	0
Gengismunur	-205.487	-14.703	-155.484	-19.156	25.316	-12.657
Aðrar rekstrartekjur	19.198	22.754	32.430	37.528	50.724	63.377
	228.636	319.051	193.296	559.845	448.940	385.120
Hreinar rekstrartekjur	762.559	958.985	787.053	997.210	848.362	839.911
Rekstrargjöld						
Veitt framlög til atvinnuráðgjafa	155.400	160.400	164.700	172.200	172.400	182.600
Veittir styrkir v. Jöfnunar flutningskostnaðar		0	0	169.775	0	0
Veittir aðrir styrkir	51.225	11.649	3.429	6.548	6.950	29.312
Laun og launatengd gjöld	170.113	182.166	194.480	234.383	240.946	263.988
Annar rekstrarkostnaður	115.461	124.583	118.227	139.173	146.156	128.612
Rekstur fullnustueigna		0	7.005	28.089	42.754	67.904
Afskriftir varanlegra rekstrarfjármuna	4.109	5.125	7.046	7.166	7.183	7.593
Framlög í afskriftarreining útlána ofl	2.894.164	710.772	444.940	50.960	-117.243	61.012
	3.390.472	1.194.695	939.827	808.294	499.146	741.021
Hagnaður ársins	-2.627.913	-235.710	-152.774	188.916	349.216	98.890

Efnahagur	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Eignir						
Sjóður og kröfur á lánastofnanir						
Bankainnstæður	1.875.859	2.464.230	2.213.327	2.421.208	2.062.688	3.081.232
Útlán						
Útlán í ISK	4.020.176	4.633.337	4.474.576	4.545.520	5.022.716	6.167.088
Útlán í mynt	9.175.994	8.728.795	8.090.692	6.038.652	4.750.406	3.470.930
Fullnustueignir	867.644	852.859	856.281	986.320	1.048.510	669.510
	14.063.814	14.214.991	13.421.549	11.570.492	10.821.632	10.307.528
Hlutabréf og aðrar eignir						
Veltuhlutabréf	951.483	881.276	763.001	809.599	388.993	372.768
Hlutir í öðrum fyrirtækjum					513.402	574.736
Skuldunautar	43.036	34.110	281.514	14.190	68.969	25.127
Varanlegir rekstrarfjármunir	60.282	55.157	58.587	56.818	61.247	55.384
	1.054.801	970.543	1.103.102	880.607	1.032.611	1.028.015
Eignir samtals	16.994.474	17.649.764	16.737.978	14.872.307	13.916.931	14.416.775
Skuldir og eigið fé						
Lántökur						
Verðtryggðar verðbréfaútgáfur	4.492.411	4.865.650	5.236.796	5.591.645	5.821.615	5.704.361
Erlendar lántökur	12.736.896	12.272.240	9.312.893	6.866.776	5.340.160	5.791.042
	17.229.307	17.137.890	14.549.689	12.458.421	11.161.775	11.495.403
Aðrar skuldir						
Afskrifarreikningur vegna veittra ábyrgða	161.771	179.352	11.389	1.187	990	0
Óráðstöfuð framlög			35.361	51.696	41.349	120.629
Aðrar skuldir	101.390	66.226	28.019	58.565	61.161	50.197
	263.161	245.578	74.769	111.448	103.500	170.826
Skuldir samtals	17.492.468	17.383.468	14.624.458	12.569.869	11.265.275	11.666.229
Eigið fé	-497.993	266.295	2.113.522	2.302.439	2.651.656	2.750.547
Skuldir og eigið fé samtals	16.994.475	17.649.763	16.737.980	14.872.308	13.916.931	14.416.776

Sjóðstreymi	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Handbært fé frá rekstri						
Hagnaður ársins	-2.627.913	-235.710	-152.774	188.916	349.216	98.890
Rekstrarliðir sem hafa ekki áhrif á handbært fé: Framlög í afskriftarreikn. útlána og matsbr. hlutabréfa	2.894.164	710.772	444.939	215.481	-203.947	22.382
Afskriftir rekstrarfjármuna	4.109	5.125	7.046	7.166	7.183	7.593
Sölutap (Hagnaður) varanlegra rekstrarfjármuna			0	-935	-420	726
Vextir, verðbætur og gengismunur	-1.888.701	229.539	345.356	377.110	404.680	77.802
Ógreiddir styrkir	-2.850	-2.493	-5.692	215	0	0
Handbært fé frá rekstri	-1.621.191	707.233	638.875	787.953	556.712	207.393
Fjárfestingarhreyfingar						
Afborganir útlána	555.730	755.443	969.680	1.149.900	1.393.050	1.724.791
Veitt lán	-463.906	-493.678	-214.700	-504.559	-959.000	-1.563.207
Innleystar eignir	41.529	-25.093	-4.679	-81.572	243.352	124.897
Hlutabréf	23.172	-23.457	36.531	-95.605	-41.824	45.816
Varanlegir rekstrarfjármunir	-10.167	0	-10.477	-4.462	-11.191	-2.456
Greiddar ábyrgðarskuldbindingar		0	-161.698	-156.627	0	0
Skuldunautar	-13.950	11.420	2.595	17.324	-54.779	43.842
Fjárfestingarhreyfingar	132.408	224.635	617.252	324.399	569.608	373.683
Fjármögnunarhreyfingar						
Afborganir af lántökum	-2.339.395	-2.355.042	-4.388.721	-1.201.139	-1.477.090	-5.312.249
Nýjar lántökur	0	1.046.710	1.128.844	0	0	5.685.899
Framlag ríkissjóðs	3.600.000	1.000.000	1.750.000	250.000	0	0
Lánadrottnar	-63.375	-35.164	2.846	46.666	-7.751	63.816
Fjármögnunarhreyfingar	1.197.230	-343.496	-1.507.031	-904.473	-1.484.841	437.466
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	-291.553	588.372	-250.904	207.879	-358.521	1.018.542
Handbært fé í ársbyrjun	2.167.413	1.875.859	2.213.327	2.464.230	2.421.208	2.062.688
Handbært fé í lok árs	1.875.860	2.464.231	1.962.423	2.672.109	2.062.687	3.081.230

Fyrirvarar

Skýrslan er unnin samkvæmt samningi við Byggðastofnun um greiningu og mat á lánshæfi á Byggðastofnunar.

Við gerð þessarar greiningar og mats á lánshæfi er gengið út frá því að þau gögn og upplýsingar sem Reitun hefur fengið aðgang að til skoðunar séu sannleikanum samkvæmt og ekki liggi fyrir frekari gögn. Hafi Reitun fengið afhent ljósrit af skjölum gengur Reitun út frá því að þau séu í samræmi við frumrit viðkomandi skjala og ekki hafi verið gerðir neindir viðaukar eða breytingar á þeim eftir á. Þá er gengið út frá því að allar undirritanir á skjöl og samninga sem Reitun hefur fengið aðgang að séu réttar og skuldbindandi fyrir félagið.

Þær skoðanir og spár sem hér koma fram eru byggðar á almennum upplýsingum og mögulega trúnaðarupplýsingum sem Reitun hefur undir höndum þegar matið er ritað. Helstu heimildir eru ársskýrslur og ýmis gögn frá þeim aðila sem verið er að meta, s.s. lánasamningar, starfsreglur og fjárhagslegar sundurliðanir auk annarra upplýsinga sem og annarra aðgengilegra opinberra upplýsinga sem birst hafa í fjölmiðlum og á öðrum vettvangi sem félagið telur áreiðanlegar. Reitun ábyrgist þó ekki áreiðanleika eða nákvæmni upplýsinganna og ber enga ábyrgð á áreiðanleika upplýsingaveitna sem stuðst er við. Upplýsingar í umfjöllun eru einungis birtar í upplýsingarskygni og þær ber ekki að skoða sem tilboð á einn eða annan hátt og þær skulu ekki nýttar á þeirri forsendu að um sé að ræða ráðleggingar vegna fjárfestinga í fjármálagerningum. Fjárfestar eru eindregið hvattir til að afla sér sjálfstæðra ráðlegginga eigin ráðgjafa áður en fjárfest er í fjármálagerningum, s.s. vegna lagalegrar eða skattalegrar stöðu sinnar. Reitun og starfsfólk Reitunar taka ekki ábyrgð á viðskiptum sem byggð eru á þeim upplýsingum og skoðunum sem hér eru settar fram.

Þrátt fyrir að þess sé sérstaklega gætt að upplýsingarnar séu réttar og nákvæmar þegar þær eru settar fram getur Reitun, eða starfsmenn Reitunar ekki tekið ábyrgð á villum. Mat á upplýsingum endurspeglar skoðanir Reitunar á þeim degi sem þær eru settar fram, en þær geta breyst án fyrirvara. Hvorki Reitun né stjórnendur eða starfsmenn félagsins bera ábyrgð á beinu eða óbeinu tjóni sem hlýst af upplýsingum sem finna má í þessu mati eða dreifingu slíkra upplýsinga.

Sérstök athygli er vakin á því að áætlanir og spár geta breyst fyrirvaralaust á jákvæðan eða neikvæðan hátt og eru háðar utanaðkomandi óvissu og breytum sem gjarnan eru ekki á valdi Reitunar. Reitun og starfsmenn félagsins taka ekki ábyrgð á því ef að lánshæfismat einstakra útgefanda sem félagið hefur metið og gefið einkunn á breytist. Reitun ábyrgist ekki að gera breytingar á þeim upplýsingum sem birtar eru í skýrslunni ef forsendur þeirra breytast eða ef í ljós kemur að þær eru rangar eða ónákvæmar.

Reitun, starfsmenn Reitunar, stjórnarmenn eða aðilar tengdir Reitun kunna að eiga hagsmuna að gæta varðandi einstök félög sem greiningar, verðmatsskýrslur og annað útgáfuefni Reitunar lýtur að hverju sinni. Hagsmunir kunna að vera ýmsir t.d. sem hluthafar eða ráðgjafar, eða hagsmunir sem lúta að annarri veittri þjónustu. Útgefandi verðbréfa sem metin eru greiðir Reitun fyrir þá þjónustu. Verðmöt og greiningar eru engu að síður unnin sjálfstætt af Reitun.

Reitun á allan höfundarrétt að upplýsingum í skýrslunni. Óheimilt er með öllu að dreifa þeim upplýsingum sem finna má í matinu eða nýta þær með öðrum hætti án heimildar Reitunar.